

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองวิชาชีพนักเต้นในประเทศไทย :
ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ
Legal Measures for the Protection of Dance Professionals in Thailand:
A Comparative Study with Foreign Legislation

ธนันท์พัชร อัสวเสมาชัย (Tananpach Asavasemachai) Email: tananpach.as@bsru.ac.th ^{1*}

¹สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดและธุรกิจบันเทิง คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
(Department of Marketing Communication and Entertainment Business, Faculty of Management Science,
Bansomdejchaopraya Rajabhat University)

*Corresponding Author. Email: tananpach.as@bsru.ac.th

(Received: 31 March 2025; Revised: 22 May 2025; Accepted: 29 May 2025)

บทคัดย่อ

การเต้นเป็นศิลปะที่มีบทบาทสำคัญต่อวัฒนธรรมและเศรษฐกิจทั่วโลก อย่างไรก็ตามนักเต้นในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทยเผชิญกับความท้าทายด้านกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพ บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพด้านการเต้นระหว่างประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศฝรั่งเศส กับประเทศไทย ผ่านการศึกษากฎหมาย มาตรฐานวิชาชีพ และกรณีศึกษา โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ปัญหาด้านค่าตอบแทนแรงงาน สิทธิประโยชน์ทางสังคม และการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่ชัดเจน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ประเทศที่พัฒนาแล้วมีมาตรฐานการกำกับดูแลด้านค่าตอบแทน เวลาทำงาน และสวัสดิการที่ชัดเจน รวมถึงการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่ชัดเจนอย่างเป็นระบบ ในขณะที่ประเทศไทยยังขาดมาตรการที่ครอบคลุมสำหรับนักเต้นมืออาชีพ บทความนี้จะเสนอแนวทางในการพัฒนากฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพด้านการเต้นในประเทศไทย เช่น การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ การสร้างระบบประกันสังคมสำหรับนักเต้น และการปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์เพื่อคุ้มครองทำนองอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การเต้น; กฎหมายแรงงาน; มาตรฐานวิชาชีพ; ลิขสิทธิ์; การคุ้มครองสิทธินักเต้น

Abstract

Dance is an art form that plays a significant role in global culture and the economy. However, dancers in many countries, including Thailand, face legal and professional challenges. This study aimed to investigate and compare dance-related laws and professional standards in the United States, the United Kingdom, Australia, and France, in comparison with Thailand using legal frameworks, professional standards, and case studies. This study emphasized labor compensation, social welfare benefits, and choreographic copyright protection. The results indicated that developed countries tend to have clear regulatory standards regarding remuneration, working hours, and welfare, along with systematic choreographic copyright protection. In contrast, Thailand lacks comprehensive measures for professional dancers. Accordingly, this study proposed policy recommendations for the development of laws and professional standards for dancers in Thailand, including the establishment of minimum wage

rates, a social security system tailored for dancers, and improvements to copyright laws to effectively protect choreography.

Keywords : Dance; Labor law; Professional standards; Copyright; Legal protection of dancers

บทนำ

การสร้างมาตรฐานวิชาชีพทางด้านการเต้นในประเทศไทยยังส่งผลต่อมาตรฐานการฝึกฝนและการพัฒนาศักยภาพ การขาดมาตรฐานการฝึกฝนที่เหมาะสมยังส่งผลต่อการพัฒนาทักษะและบุคลิกภาพของนักเต้น แม้ว่าจะมีการนำหลักสูตรบัลเลต์จากต่างประเทศมาใช้ในการเรียนการสอนในประเทศไทย แต่ยังขาดการสนับสนุนที่เพียงพอในการพัฒนาศิลปะแขนงนี้ให้เป็นอาชีพที่มั่นคง การพัฒนาหลักสูตรการเต้นในประเทศไทยยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน ทำให้นักเต้นไม่สามารถพัฒนาเป็นมืออาชีพได้เต็มที่ (ภัชกรชา แก้วพลอย, 2559) อีกทั้งผู้ที่เข้ารับการศึกษาด้านการเต้นได้รับค่าตอบแทนที่ไม่แตกต่างจากบุคคลผู้ซึ่งไม่ได้รับการศึกษาด้านการเต้น หรือที่เรียกว่าครูพักลักจำ อันเป็นผลกระทบโดยตรงต่อนักเต้นผู้ที่ได้รับการศึกษาตามมาตรฐานในหลักสูตรของต่างประเทศ

อย่างไรก็ดีการเต้นยังเป็นพื้นที่ที่นักเต้นใช้ในการสร้างอัตลักษณ์และแสดงออกถึงความหลากหลายทางเพศ โดยเฉพาะในกลุ่มนักเต้นการเต้นเลียนแบบ (cover dance) รูปแบบการเต้นที่เลียนแบบกลุ่มนักร้องหรือศิลปินที่ตนชื่นชอบ ไม่จำเป็นต้องศึกษาให้ได้มาตรฐานการเต้นถูกนำมาใช้เป็นวิธีการสื่อสารและประกอบสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง งานวิจัยของ ดิฐพงศ์ ประเสริฐไพฑูรย์ (2558) พบว่าการเต้นเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเต้น LGBTQ+ สามารถแสดงออกถึงตัวตนของตนเองในพื้นที่ทางวัฒนธรรมร่วมสมัย อย่างไรก็ตามการขาดความมั่นคงทางกฎหมายส่งผลต่อมุมมองทางสังคมต่ออาชีพนักเต้น สังคมไทยมีมุมมองที่จำกัดต่ออาชีพนักเต้น โดยเฉพาะนักบัลเลต์ชายที่มักถูกมองว่าเป็นอาชีพสำหรับผู้หญิง ส่งผลให้นักบัลเลต์ชายในประเทศไทยมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับนักบัลเลต์หญิง โดยภัชกรชา แก้วพลอย (2559) พบว่าการเรียนบัลเลต์ในประเทศไทยยังคงถูกตีกรอบอยู่ในบริบทของเพศสภาพ ส่งผลให้นักบัลเลต์ชายมักไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร ทั้งนี้เพื่อให้วิชาชีพการเต้นในประเทศไทยสามารถเติบโตและได้รับการยอมรับในระดับสากล จำเป็นต้องมีการกำกับดูแลและสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ การคุ้มครองสิทธิแรงงาน และการส่งเสริมการเรียนการสอนด้านการเต้นอย่างเป็นระบบ รวมถึงการพัฒนากฎหมายที่รองรับอุตสาหกรรมศิลปะการแสดงจะช่วยให้วิชาชีพการเต้นได้รับการยอมรับมากขึ้น และช่วยปกป้องสิทธิของนักเต้นในระยะยาว

วิชาชีพการเต้นเป็นองค์ประกอบสำคัญของอุตสาหกรรมศิลปะการแสดง ซึ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรม ความคิดสร้างสรรค์ และอัตลักษณ์ของแต่ละประเทศ นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและการกำกับดูแลทางกฎหมายจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิของนักเต้นในหลายด้าน เช่น ลิขสิทธิ์ สัญญาจ้างงาน สวัสดิการแรงงาน สุขภาพ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังขาดกฎหมายที่รองรับวิชาชีพการเต้นอย่างชัดเจน ส่งผลให้เกิดปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น การละเมิดสิทธิแรงงาน การขาดมาตรฐานการฝึกฝนที่เหมาะสม และการไม่มีหลักประกันในอาชีพ (Foster, 2011) ปัญหาการขาดกฎหมายรองรับวิชาชีพการเต้นประเทศไทยยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจน ในการคุ้มครองนักเต้นมืออาชีพ ส่งผลให้นักเต้นต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เช่น การจ้างงานที่ไม่มีสัญญาที่เป็นธรรม และการขาดสวัสดิการที่เหมาะสม ศิลปินและนักเต้นร่วมสมัยในประเทศไทยมักเผชิญปัญหาเกี่ยวกับการขาดความมั่นคงในการทำงาน และไม่มีมาตรการคุ้มครองทางด้านแรงงานที่เพียงพอ เหล่านี้เป็นประเด็นที่ผู้เขียนเล็งเห็นว่ามีความสำคัญโดยนำกรณีศึกษามาตรฐานวิชาชีพด้านการเต้นจากต่างประเทศเข้ามาพิจารณา เพื่อวิเคราะห์ถึงแนวทางในการพัฒนาการกำหนด

มาตรฐานวิชาชีพด้านการเดินให้สอดคล้องกับความนิยม อันจะนำไปสู่การพัฒนาซอฟต์แวร์ (soft power) ที่เกี่ยวข้องกับนักเดินในประเทศไทยให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. ศึกษามาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองวิชาชีพการเดินในประเทศไทยและต่างประเทศ
2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรฐานทางกฎหมายในการคุ้มครองวิชาชีพการเดินระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนามาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองวิชาชีพการเดินในประเทศไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

วิธีการดำเนินการศึกษา

1. การศึกษาวรรณกรรม
 - วิเคราะห์เอกสารศึกษาจากเอกสารวิชาการ เช่น หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ วิจัย บทความ คำพิพากษา และสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพการเดินทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ
2. การวิเคราะห์กรณีศึกษา
 - ศึกษากฎหมายและมาตรฐานทางวิชาชีพในประเทศไทย
 - ศึกษากระบวนการกำกับดูแลทางกฎหมายของประเทศต่าง ๆ ได้แก่
 - สหรัฐอเมริกา: The Fair Labor Standards Act (FLSA) และ The Copyright Act
 - สหราชอาณาจักร: Equity UK และโครงสร้างสัญญาจ้างงานที่เป็นธรรม
 - ออสเตรเลีย: The Live Performance Award และระบบสวัสดิการสำหรับนักเดิน
 - ฝรั่งเศส: Intermittent du Spectacle และโครงการฝึกอบรมสำหรับศิลปิน
3. การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ
 - เปรียบเทียบกฎหมายในการคุ้มครองวิชาชีพนักเดินและมาตรฐานวิชาชีพการเดินระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนามาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองวิชาชีพการเดินในประเทศไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ผลการศึกษา

การเดินเป็นศาสตร์ที่มีบทบาทสำคัญในหลายมิติ ไม่เพียงแต่เป็นศิลปะที่ถ่ายทอดอารมณ์และวัฒนธรรม แต่ยังเป็นอาชีพที่ต้องการมาตรฐานและการกำกับดูแลที่ดีเพื่อปกป้องสิทธิของนักเดิน ในหลายประเทศการเดินได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายแรงงานและลิขสิทธิ์ อย่างไรก็ตามสำหรับประเทศไทยยังไม่มีมาตรการที่ชัดเจนสำหรับนักเดินมืออาชีพ ทำให้เกิดปัญหาด้านความมั่นคงในการจ้างงานและการคุ้มครองสิทธิแรงงาน บทความนี้มีเป้าหมายเพื่อศึกษาแนวทางการกำกับดูแลทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพด้านการเดินในระดับสากล โดยนำเสนอกรณีศึกษาจากประเทศที่มีระบบคุ้มครองนักเดินที่เข้มแข็ง อาทิ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศฝรั่งเศส จากนั้นจะนำข้อค้นพบที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับสถานการณ์ของประเทศไทย เพื่อระบุแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนากฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพด้านการเดินในบริบทไทย

1. มาตรการทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพการเดินในประเทศไทย

ในประเทศไทย แม้ว่าจะไม่มีกฎหมายเฉพาะที่คุ้มครองสิทธิของนักเดินโดยตรง แต่กฎหมายแรงงานทั่วไปยังคงมีผลบังคับใช้ เพื่อคุ้มครองสิทธิพื้นฐานของนักเดินในฐานะลูกจ้าง ซึ่งรวมถึงการกำหนดค่าแรงขั้นต่ำ เวลาทำงาน และสวัสดิการอื่น ๆ (พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง, 2541) ได้แก่

1.1 การกำหนดค่าแรงขั้นต่ำกฎหมายแรงงานไทยกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่นายจ้างต้องจ่ายให้ กับลูกจ้าง โดยอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะแตกต่างกันไปตามแต่ละจังหวัด ซึ่งมีการปรับปรุงเป็นระยะเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและค่าครองชีพ แม้ว่าจะไม่มีการกำหนดค่าแรงเฉพาะสำหรับนักเดิน แต่อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ทั่วไป ยังคงมีผลบังคับใช้ นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างไม่น้อยกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด (พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง, 2541)

1.2 การคุ้มครองสิทธิพื้นฐาน ตามกฎหมายแรงงานไทย ลูกจ้างมีสิทธิพื้นฐานที่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พุทธศักราช 2541 ดังนี้

- เวลาทำงาน ไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน และไม่เกิน 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
- เวลาพัก นายจ้างต้องจัดให้มีเวลาพักอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง หลังจากทำงานต่อเนื่องไม่เกิน 5 ชั่วโมง
- วันหยุดประจำสัปดาห์ อย่างน้อย 1 วันต่อสัปดาห์
- วันหยุดนักขัตฤกษ์ ไม่น้อยกว่า 13 วันต่อปี
- สิทธิในการลาป่วย ตามความจำเป็น โดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน 30 วันต่อปี

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ยังให้ความคุ้มครองแก่นักแสดง ซึ่งรวมถึงนักเดิน โดยนักแสดงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการอนุญาตหรือห้ามมิให้ผู้อื่นบันทึกเสียงหรือภาพการแสดงของตน ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ เช่า หรือจำหน่ายการแสดงนั้น เพื่อปกป้องผลงานและสิทธิของนักแสดง (สถาบันนิติธรรมาลัย, ม.ป.ป.) เห็นได้ว่าประเทศไทยมีข้อจำกัดทางกฎหมายที่ไม่ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพเป็นการเฉพาะแต่เป็นการบังคับใช้กฎหมายในภาพรวม ได้แก่ การกำหนดค่าแรงขั้นต่ำที่ไม่สอดคล้องไปกับต้นทุนการอบรมเพื่อให้ได้รับมาตรฐาน การคุ้มครองสิทธิพื้นฐานของแรงงาน และการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในท่าเต้นไม่มีความชัดเจน

2. มาตรการทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพในต่างประเทศ

2.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเป็นหนึ่งในประเทศที่มีระบบกฎหมายคุ้มครองนักเดินที่ชัดเจน ซึ่งมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจ้างงานและทรัพย์สินทางปัญญาของนักเดิน ได้แก่ The Fair Labor Standards Act (FLSA) และ The Copyright Act

2.1.1 The Fair Labor Standards Act (FLSA) และการคุ้มครองนักเดิน

The Fair Labor Standards Act (FLSA) เป็นกฎหมายแรงงานที่ตราขึ้นในปี ค.ศ. 1938 โดยมีเป้าหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานแรงงานที่เป็นธรรมให้กับลูกจ้างในทุกภาคอุตสาหกรรม รวมถึง อุตสาหกรรมการแสดงและศิลปะการเต้น กฎหมายฉบับนี้ครอบคลุมประเด็นสำคัญ เช่น การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ ชั่วโมงการทำงาน และการคุ้มครองจากการถูกเอาเปรียบ (U.S. Department of Labor, 2022) FLSA กำหนดให้นักเดินที่เป็นลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าจ้างขั้นต่ำไม่น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด โดยปัจจุบันอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของรัฐบาลกลางอยู่ที่ \$7.25 หรือประมาณ 254 บาทต่อชั่วโมง แม้ว่าหลายรัฐจะกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำที่สูงกว่านี้ (U.S. Department of Labor, 2022)

นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดว่าเมื่อนักเต้นทำงานเกิน 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นายจ้างต้องจ่ายค่า ล่วงเวลาในอัตรา 1.5 เท่าของค่าจ้างปกติซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันการใช้แรงงานเกินพิกัด อย่างไรก็ตาม นักเต้นที่ทำงานแบบอิสระ (Freelancers) อาจไม่ได้รับความคุ้มครองภายใต้ FLSA เนื่องจากไม่ได้อยู่ในสถานะลูกจ้างโดยตรง ทำให้พวกเขาไม่มีสิทธิ์ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำหรือค่าล่วงเวลา ซึ่งเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันในอุตสาหกรรมการแสดงของสหรัฐฯ ว่าควรมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้ครอบคลุมถึงแรงงานศิลปะอิสระมากขึ้น (U.S. Department of Labor, 2024)

2.1.2 The Copyright Act และการคุ้มครองลิขสิทธิ์ทำเต็น

The Copyright Act of 1976 เป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาแก่ศิลปิน นักออกแบบทำเต็น และนักแสดง โดยกฎหมายฉบับนี้รับรองให้ทำเต็นที่ถูกบันทึกในสื่อสามารถได้รับความคุ้มครองในฐานะงานลิขสิทธิ์ (U.S. Copyright Office, 2020) ซึ่งหมายความว่าทำเต็นที่ได้รับการจดทะเบียนลิขสิทธิ์จะมีสิทธิ์ปกป้องจากการทำซ้ำ ดัดแปลง หรือใช้เพื่อการค้าของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ทำเต็นทุกประเภทที่จะได้รับการคุ้มครองภายใต้ The Copyright Act โดยกฎหมายกำหนดว่าเฉพาะทำเต็นที่มีความซับซ้อน มีลักษณะเฉพาะ และถูกบันทึกในรูปแบบที่จับต้องได้ เช่น วิดีโอ หรือเอกสารโน้ตทำเต็นเท่านั้น จึงจะได้รับความคุ้มครอง (U.S. Copyright Office, 2020) ทำเต็นแบบธรรมดา หรือการเคลื่อนไหวที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การเดินหรือการโบกมือ จะไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์

กรณีศึกษาที่สำคัญเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ทำเต็นในสหรัฐอเมริกาคือคดีระหว่างนักออกแบบทำเต็น Alfonso Ribeiro กับบริษัทเกม Epic Games โดย Ribeiro ได้ฟ้องร้อง Epic Games ในปี 2018 ฐานนำทำเต็น "Carlton Dance" ซึ่งเขาคิดค้นขึ้นไปใช้ในเกม "Fortnite" โดยไม่ได้รับอนุญาต อย่างไรก็ตามคดีนี้ถูกยกฟ้องเนื่องจากทำเต็นดังกล่าวไม่ได้รับการจดทะเบียนลิขสิทธิ์ล่วงหน้า ทำให้ Ribeiro ไม่มีสิทธิ์ฟ้องร้องตามกฎหมาย (Elkin, 2019) กรณีนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการจดทะเบียนลิขสิทธิ์สำหรับนักออกแบบทำเต็น หากไม่มีหลักฐานบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรหรือวิดีโอที่ได้รับการรับรอง ทำเต็นอาจไม่ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย ทำให้ผู้อื่นสามารถนำไปใช้โดยไม่มีผลทางกฎหมาย

The Fair Labor Standards Act (FLSA) และ The Copyright Act เป็นกฎหมายที่มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองสิทธิของนักเต้นในสหรัฐอเมริกา FLSA ช่วยกำหนดมาตรฐานค่าจ้างขั้นต่ำและการทำงานล่วงเวลาเพื่อปกป้องนักเต้นที่เป็นลูกจ้าง ในขณะที่ The Copyright Act ช่วยให้ทำเต็นที่ถูกบันทึกได้รับความคุ้มครองจากการละเมิดลิขสิทธิ์ อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติม เช่น การขยายการคุ้มครองไปยังนักเต้นอิสระ และการส่งเสริมให้นักออกแบบทำเต็นจดทะเบียนลิขสิทธิ์ทำเต็นของตนเพื่อปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา

2.2 ประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษเป็นหนึ่งในประเทศที่มีระบบการกำกับดูแลทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพสำหรับนักเต้นที่พัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยมี Equity UK ซึ่งเป็นสหภาพแรงงานสำหรับศิลปิน นักแสดง และนักเต้น ทำหน้าที่กำหนดแนวทางปฏิบัติและค่าตอบแทนที่เป็นธรรมให้กับผู้ที่อยู่ในอุตสาหกรรมศิลปะการแสดง (Equity UK, 2022)

Equity UK และการคุ้มครองนักเต้น

Equity UK เป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อปกป้องสิทธิของนักแสดงและนักเต้น โดยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดอัตราค่าตอบแทนขั้นต่ำและสวัสดิการที่เหมาะสมให้กับนักเต้นมืออาชีพในอุตสาหกรรมการแสดง ประเทศอังกฤษ องค์กรนี้ทำงานร่วมกับโรงละคร บริษัทโปรดักชัน และองค์กรศิลปะเพื่อให้มั่นใจว่านักเต้นได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและสภาพการทำงานที่ปลอดภัย (Equity UK, 2025) โดยค่าตอบแทนขั้นต่ำสำหรับนักเต้น

ที่กำหนดโดย Equity UK จะแตกต่างกันไปตามประเภทของงาน เช่น การแสดงในโรงละคร การแสดงเชิงพาณิชย์ หรือการแสดงในงานอีเวนต์พิเศษ

นอกจากนี้ Equity UK ยังให้การสนับสนุนในเรื่องของสิทธิเพื่อการทำงานอย่างยั่งยืน สิทธิที่จะได้รับ ค่ำดีศรี ความเท่าเทียม และความปลอดภัยในการทำงาน ตลอดจนสิทธิที่จะได้รับค่าจ้างอย่างยุติธรรม (Equity UK, 2025) ยิ่งไปกว่านั้น Equity UK ยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างสัญญาจ้างงานที่เป็นธรรม โดยกำหนดแนวทางที่นายจ้างต้องปฏิบัติตามเพื่อให้แน่ใจว่านักแสดงได้รับการจ้างงานในเงื่อนไขที่เหมาะสม ทั้งนี้ สัญญามาตรฐานที่กำหนดโดย Equity UK ครอบคลุมหลายประเด็นสำคัญ (Equity UK, 2025) เช่น

- อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ: Equity UK กำหนดให้ผู้ว่าจ้างต้องจ่ายค่าจ้างไม่น้อยกว่าขั้นต่ำที่กำหนด ซึ่งแตกต่างกันไปตามประเภทของการแสดงและข้อตกลงการทำงาน
- ชั่วโมงการทำงานและการพักผ่อน: นักแสดงต้องไม่ทำงานเกินจำนวนชั่วโมงที่กำหนด และต้องมีเวลาพักที่เหมาะสมระหว่างรอบการแสดง
- ค่าล่วงเวลาและเงินชดเชย: หากนักแสดงทำงานเกินเวลาที่กำหนดในสัญญา นายจ้างต้องจ่ายค่าตอบแทนเพิ่มเติมตามอัตราที่ตกลงกัน
- ความปลอดภัยและสุขภาพ: สัญญาจ้างงานต้องรวมถึงข้อกำหนดด้านสุขภาพและความปลอดภัยของนักแสดงในสถานที่ทำงาน เช่น การดูแลสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และการป้องกันการบาดเจ็บขณะฝึกซ้อมหรือแสดง

หนึ่งในกรณีศึกษาที่สำคัญเกี่ยวกับการปรับปรุงค่าตอบแทนและสัญญาจ้างงานสำหรับนักแสดงในประเทศอังกฤษคือ การเจรจาระหว่าง Equity UK กับบริษัทโปรดักชันรายการโทรทัศน์และโฆษณาในปี 2020 หลังจากที่มีข้อร้องเรียนว่านักแสดงในอุตสาหกรรมโฆษณาไม่ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมจากงานที่ต้องใช้ทักษะสูง และการฝึกซ้อมอย่างเข้มข้น (People Dancing, 2025) ผลลัพธ์ของการเจรจาทำให้มีการเพิ่มอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับนักแสดงที่ทำงานในโฆษณาทางโทรทัศน์ และมีการกำหนดมาตรฐานใหม่เกี่ยวกับเงื่อนไขการจ้างงาน รวมถึงการรับประกันว่านักแสดงจะได้รับค่าตอบแทนสำหรับการซ้อมและการถ่ายทำ ซึ่งก่อนหน้านี้ไม่ได้ถูกรวมอยู่ในข้อตกลงค่าจ้างของบางบริษัท (People Dancing, 2025)

ดังนั้น Equity UK มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงประเทศอังกฤษ โดยกำหนดค่าตอบแทนขั้นต่ำ สนับสนุนสวัสดิการและพัฒนาโครงสร้างสัญญาจ้างงานที่เป็นธรรม ระบบนี้ช่วยให้นักแสดงได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม และทำงานในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมั่นคง อย่างไรก็ตามยังมีความท้าทายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานอิสระที่ไม่ได้อยู่ภายใต้ขอบเขตของ Equity UK ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการพิจารณาเพิ่มเติมในอนาคต (Equity UK, 2025)

2.3 ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียเป็นหนึ่งในประเทศที่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงผ่านกฎหมายแรงงานและระบบสวัสดิการที่ครอบคลุม หนึ่งในกลไกสำคัญที่ใช้ในการกำกับดูแลอุตสาหกรรมการแสดงสด รวมถึงนักแสดงมืออาชีพคือ ระบบกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำด้านการแสดงสด (The Live Performance Award) ซึ่งกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและสิทธิของนักแสดง นอกจากนี้รัฐบาลออสเตรียยังมีระบบสวัสดิการที่ช่วยให้นักแสดงสามารถเข้าถึงประกันสุขภาพและการคุ้มครองทางอาชีพได้ (Fair Work Commission, 2023) ระบบของออสเตรียมีความพยายามทบทวนและปรับปรุงให้ครอบคลุมอุตสาหกรรมศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งรวมถึงการพิจารณาว่าครูสอนเต้นและผู้สร้างสรรค์ชิ้นงาน (choreographers) ควรถูกรวมไว้ใน Live Performance Award แทนที่จะใช้ระบบกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำของอุตสาหกรรมกายบริหาร (Fitness Industry Award) ที่ไม่เหมาะสม (Ausdance Vic, 2024)

ระบบกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำด้านการแสดงสด (The Live Performance Award) และการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

The Live Performance Award 2020 เป็นกฎหมายที่ออกโดย Fair Work OMBUDSMAN ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลมาตรฐานแรงงานในออสเตรเลีย กฎหมายฉบับนี้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับนักเต้นที่ทำงานในอุตสาหกรรมการแสดงสด เช่น โรงละคร คอนเสิร์ต และการแสดงเชิงพาณิชย์ โดยอัตราค่าจ้างขั้นต่ำจะถูกปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับค่าครองชีพและมาตรฐานแรงงานที่เป็นธรรม (Fair Work OMBUDSMAN, 2010) ตัวอย่างอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่กำหนดในปี 2025 สำหรับนักเต้นที่อยู่ภายใต้ *The Live Performance Award* มีดังนี้

- นักเต้นมืออาชีพที่มีประสบการณ์ระดับเริ่มต้นได้รับค่าจ้างขั้นต่ำอยู่ที่ประมาณ 27.02 ดอลลาร์ออสเตรเลีย หรือประมาณ 575 บาทต่อชั่วโมง
- นักเต้นที่มีประสบการณ์ระดับกลางหรือระดับสูงอาจได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้นตามอายุงานและประเภทของงานที่ทำ

● มีการกำหนดค่าล่วงเวลาและค่าตอบแทนพิเศษสำหรับการแสดงในช่วงเวลานอกเหนือจากเวลาทำงานปกติ เช่น คืนวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ (Fair Work Commission, 2021)

นอกเหนือจากค่าจ้างขั้นต่ำแล้ว นักเต้นในออสเตรเลียนยังได้รับประโยชน์จากระบบสวัสดิการที่ช่วยให้นักเต้นสามารถเข้าถึงประกันสุขภาพและการคุ้มครองทางอาชีพได้ ตัวอย่างของสิทธิที่นักเต้นได้รับภายใต้ระบบนี้ได้แก่

การประกันสุขภาพเอกชน (Medicare)

- นักเต้นที่เป็นพลเมืองออสเตรเลียสามารถเข้าถึง Medicare ซึ่งเป็นระบบประกันสุขภาพของรัฐบาลที่ให้การรักษาพยาบาลฟรีหรือมีค่าใช้จ่ายต่ำในโรงพยาบาลของรัฐ
- นักเต้นที่ต้องการความคุ้มครองเพิ่มเติมสามารถเลือกใช้ประกันสุขภาพเอกชนที่ครอบคลุมค่ารักษาพยาบาลทางกายภาพบำบัดหรือการรักษาอาการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องกับการเต้น (Australian Government Department of Health, 2025)

กองทุนบำนาญ (Superannuation)

- นายจ้างมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนบำนาญอย่างน้อย 10.5% ของค่าจ้างให้นักเต้นเพื่อเป็นเงินออมสำหรับวัยเกษียณ
- นักเต้นสามารถเลือกลงทุนกองทุนบำนาญของตนเองเพื่อให้มีรายได้หลังจากเลิกประกอบอาชีพ (Australian Taxation Office, 2024)

สิทธิในการลางานและค่าชดเชย

- นักเต้นที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงานมีสิทธิได้รับค่าชดเชยภายใต้ *Workers' Compensation Scheme* ซึ่งช่วยให้พวกเขาได้รับค่ารักษาพยาบาลและเงินชดเชยในช่วงที่ไม่สามารถทำงานได้
- มีสิทธิลางานกรณีเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บโดยยังคงได้รับค่าตอบแทนตามกฎหมายแรงงานของออสเตรเลีย (Safe Work Australia, 2011)

ระบบกฎหมายและสวัสดิการของออสเตรเลียมีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองสิทธิของนักเต้น โดย *The Live Performance Award* กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำและสิทธิแรงงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานอุตสาหกรรม ขณะที่ระบบสวัสดิการของรัฐช่วยให้นักเต้นสามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลและการคุ้มครองทางอาชีพได้ อย่างไรก็ตามยังคงมีความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับนักเต้นที่ทำงานในลักษณะฟรีแลนซ์ ซึ่งอาจไม่ได้รับสิทธิประโยชน์เทียบเท่ากับนักเต้นที่มีสัญญาจ้างงานระยะยาว (Australian Government Department of Health, 2025)

2.4 ประเทศฝรั่งเศส

ฝรั่งเศสเป็นหนึ่งในประเทศที่มีระบบการคุ้มครองศิลปินและนักเต้นที่ครอบคลุมมากที่สุดในยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระบบ *Intermittent du Spectacle* ซึ่งออกแบบมาเพื่อสนับสนุนศิลปินที่ทำงานแบบอิสระ รวมถึงนักเต้นที่ไม่มีรายได้ประจำจากนายจ้างเพียงรายเดียว ระบบนี้ช่วยให้พวกเขามีรายได้ที่มั่นคงขึ้นระหว่างช่วงที่ไม่มีงานแสดง นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะเพื่อให้ศิลปินสามารถพัฒนาความสามารถอย่างต่อเนื่อง (Ministère de la Culture, 2024)

ระบบ *Intermittent du Spectacle* และสิทธิประโยชน์สำหรับศิลปินอิสระ

Intermittent du Spectacle เป็นระบบสวัสดิการที่ริเริ่มขึ้นในฝรั่งเศสเพื่อตอบสนองต่อธรรมชาติของอุตสาหกรรมศิลปะการแสดง ซึ่งมักมีลักษณะเป็นงานชั่วคราวหรือโครงการระยะสั้น ศิลปินและนักเต้นที่ทำงานในลักษณะนี้อาจมีช่วงเวลาที่ไม่มีงานแสดงต่อเนื่อง ทำให้ขาดรายได้ที่มั่นคง ระบบนี้จึงถูกออกแบบมาเพื่อช่วยให้พวกเขาได้รับเงินสนับสนุนในช่วงที่ไม่ได้ทำงาน (Pôle emploi, 2022) สิทธิประโยชน์หลักของระบบนี้ได้แก่

- **เงินสนับสนุนในช่วงว่างงาน** ศิลปินที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์จะได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลในช่วงที่ไม่มีการจ้างงาน โดยต้องมีการทำงานขั้นต่ำ 507 ชั่วโมงภายใน 12 เดือนที่ผ่านมาเพื่อให้มีสิทธิ์เข้าร่วมโครงการ

- **การคุ้มครองประกันสังคม** ศิลปินภายใต้ระบบนี้ยังได้รับสิทธิในการเข้าถึงประกันสุขภาพและสวัสดิการทางสังคม เช่น เงินชดเชยกรณีเจ็บป่วย และเงินบำนาญเมื่อเกษียณ

- **ความยืดหยุ่นในการทำงาน** นักเต้นสามารถเข้ารับงานจากหลากหลายแหล่ง โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพานายจ้างรายเดียว ซึ่งช่วยให้พวกเขาสามารถบริหารจัดการเส้นทางอาชีพของตนเองได้อย่างอิสระมากขึ้น

รัฐบาลฝรั่งเศสให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะของศิลปินอย่างต่อเนื่องผ่านโครงการฝึกอบรมที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ศิลปินและนักเต้นที่อยู่ภายใต้ระบบ *Intermittent du Spectacle* มีสิทธิ์เข้าถึงโปรแกรมฝึกอบรมที่ได้รับเงินอุดหนุน ซึ่งออกแบบมาเพื่อช่วยให้พวกเขาปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมศิลปะการแสดงและพัฒนาความสามารถของตนเองให้สอดคล้องกับแนวโน้มปัจจุบัน (AFDAS, 2024) ตัวอย่างของโปรแกรมการฝึกอบรมที่ได้รับการสนับสนุน ได้แก่:

- **หลักสูตรพัฒนาทักษะการเต้น** ครอบคลุมเทคนิคการเต้นสมัยใหม่ บัลเลต์ และการเต้นร่วมสมัย เพื่อให้ให้นักเต้นสามารถเพิ่มศักยภาพของตนเองในตลาดแรงงาน

- **การฝึกอบรมด้านสุขภาพและความปลอดภัย** เพื่อช่วยให้นักเต้นสามารถดูแลร่างกายและป้องกันการบาดเจ็บที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการแสดง

- **หลักสูตรด้านการบริหารจัดการศิลปะ** เพื่อช่วยให้ศิลปินสามารถบริหารอาชีพของตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมถึงการทำการตลาด การบริหารสัญญา และการจัดหาเงินทุนสนับสนุน

ระบบ *Intermittent du Spectacle* ได้รับการยอมรับว่าเป็นหนึ่งในโครงการที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการสนับสนุนศิลปินอิสระในยุโรป ซึ่งมีการวางระบบในการสนับสนุนนักเต้นทั้งการเป็นนักเต้นที่อาศัยอยู่ถาวรและทำงานชั่วคราวในประเทศฝรั่งเศสใช้ข้อกำหนดเดียวกับกฎหมายแรงงาน การเปิดกว้างในการเข้าทำสัญญานักเต้น จำนวนชั่วโมงการฝึกซ้อม การกำหนดค่าจ้างไปจนถึงถึงประกันการว่างงานที่จะได้รับเงินชดเชย (Centre national de la danse, 2017) นอกจากนี้ ยังมีการวิจัยที่ระบุว่าระบบนี้ช่วยลดอัตราการออกจากอาชีพของนักเต้น เนื่องจากให้ความมั่นคงทางการเงินและการฝึกอบรมที่ต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาความสามารถและความเชี่ยวชาญของบุคลากรในอุตสาหกรรมศิลปะการแสดง (Pôle emploi, 2022)

ฝรั่งเศสเป็นหนึ่งในประเทศที่ให้การสนับสนุนศิลปินและนักเต้นอิสระผ่านระบบ *Intermittent du Spectacle* ซึ่งช่วยให้พวกเขามีรายได้ที่มั่นคงในช่วงที่ไม่มีงานแสดง พร้อมทั้งให้การคุ้มครองทางสังคมที่ครอบคลุม นอกจากนี้ รัฐบาลฝรั่งเศสยังสนับสนุนการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ศิลปินสามารถพัฒนาอาชีพของตนเองได้อย่างยั่งยืน ระบบนี้ถือเป็นต้นแบบที่สามารถนำไปปรับใช้ในประเทศอื่น ๆ ที่ต้องการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับอุตสาหกรรมศิลปะการแสดง

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ

การพิจารณาถึงมาตรการทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพในประเทศไทย แม้ว่าจะไม่มีกฎหมายเฉพาะที่คุ้มครองสิทธินักแสดงโดยตรง แต่มีกฎหมายที่คุ้มครองการทำงานทั่วไป ได้แก่ การกำหนดค่าแรงขั้นต่ำทั่วไปที่นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างไม่น้อยกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด การคุ้มครองสิทธิพื้นฐานตามกฎหมายแรงงานไทย ลูกจ้างมีสิทธิพื้นฐานที่ได้รับการคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พุทธศักราช 2541 ทั้งเวลาทำงาน ไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน และไม่เกิน 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เวลาพัก นายจ้างต้องจัดให้มีเวลาพักอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง หลังจากทำงานต่อเนื่องไม่เกิน 5 ชั่วโมง วันหยุดประจำสัปดาห์อย่างน้อย 1 วันต่อสัปดาห์ วันหยุดนักขัตฤกษ์ ไม่น้อยกว่า 13 วันต่อปี และสิทธิในการลาป่วยตามความจำเป็น โดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน 30 วันต่อปี อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับอาชีพนักแสดงกฎหมายปัจจุบันได้ให้ความคุ้มครองนักแสดงโดยนักแสดงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการอนุญาตหรือห้ามมิให้ผู้อื่นบันทึกเสียงหรือภาพการแสดงของตน ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ เช่า หรือจำหน่ายการแสดงนั้น เพื่อปกป้องผลงานและสิทธิของตนเองได้

อย่างไรก็ดี ประเทศไทยยังขาดกฎหมายเฉพาะที่รองรับวิชาชีพ การเต้นอย่างชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น การละเมิดสิทธิแรงงาน การขาดมาตรฐานการฝึกฝนที่เหมาะสม และการไม่มีหลักประกันในอาชีพ ดังนั้นการพัฒนากฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพที่เฉพาะเจาะจงสำหรับนักแสดงจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของนักแสดงในประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาระบบกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพด้านการเต้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศฝรั่งเศส แสดงให้เห็นถึงแนวทางที่แตกต่างกันในการคุ้มครองสิทธิของนักแสดง แต่ล้วนมีเป้าหมายเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาชีพและส่งเสริมศิลปะการแสดง ในทางตรงกันข้ามประเทศไทยยังขาดระบบกฎหมายที่เฉพาะเจาะจงในการคุ้มครองนักแสดงมีอาชีพ ซึ่งทำให้เกิดข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่

3.1 ระบบการคุ้มครองสิทธิแรงงานของนักแสดง ในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย และประเทศอังกฤษ มีกฎหมายกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและสวัสดิการแรงงานอย่างชัดเจน เช่น The Fair Labor Standards Act (FLSA) ในสหรัฐฯ และ The Live Performance Award ในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งช่วยให้แน่ใจว่านักแสดงได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและมีชั่วโมงการทำงานที่เหมาะสม ในทางกลับกันประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดเฉพาะสำหรับอุตสาหกรรมการเต้น นักเต้นจำนวนมากต้องพึ่งพาสัญญาจ้างงานที่ไม่เป็นทางการ และไม่มีหลักประกันด้านสวัสดิการแรงงาน เช่น ประกันสุขภาพหรือเงินชดเชยกรณีบาดเจ็บจากการแสดง

3.2 ระบบประกันสังคมและสิทธิประโยชน์ทางอาชีพ ประเทศฝรั่งเศสมีระบบ *Intermittent du Spectacle* ซึ่งช่วยให้ศิลปินและนักเต้นอิสระสามารถเข้าถึงเงินสนับสนุนระหว่างช่วงที่ไม่มีงานแสดง นอกจากนี้ สหราชอาณาจักรและออสเตรียยังมีระบบกองทุนบำนาญและสิทธิประกันสุขภาพที่ครอบคลุมนักแสดงอย่างทั่วถึง ในประเทศไทย นักเต้นอิสระมักไม่มีสิทธิ์เข้าถึงระบบประกันสังคมที่ออกแบบมาเพื่อแรงงานทั่วไป และไม่มีโครงสร้างสนับสนุนทางการเงินในช่วงที่ไม่มีงานแสดง ส่งผลให้นักเต้นต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนทางอาชีพ และไม่มีหลักประกันในอนาคต

3.3 การสนับสนุนการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ ประเทศฝรั่งเศสและประเทศออสเตรเลีย มีโครงการฝึกอบรมที่ได้รับเงินสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น โปรแกรมของ AFDAS ในฝรั่งเศสที่ช่วยให้นักเต้นสามารถ

พัฒนาทักษะของตนเองอย่างต่อเนื่อง ขณะที่สหราชอาณาจักรมี Equity UK ซึ่งให้การฝึกอบรมและแนวทางสำหรับนักเต้นมืออาชีพ ในประเทศไทย แม้ว่าจะมีสถาบันการเรียนการสอนด้านการเต้น แต่ขาดการสนับสนุนจากรัฐในเรื่องการพัฒนาทักษะอย่างเป็นระบบ นักเต้นมักต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมด้วยตนเอง และไม่มีโปรแกรมที่สนับสนุนการเปลี่ยนสายอาชีพหลังจากเลิกเต้น

3.4 กฎหมายลิขสิทธิ์และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา ในประเทศสหรัฐอเมริกา *The Copyright Act* กำหนดให้ทำเต็มที่ได้รับการบันทึกสามารถจดลิขสิทธิ์ได้ ซึ่งช่วยปกป้องนักออกแบบท่าเต้นจากการละเมิดลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต อย่างไรก็ตามในประเทศไทยแม้ว่าจะมีกฎหมายลิขสิทธิ์ที่ครอบคลุมงานศิลปะ แต่การคุ้มครองท่าเต้นยังไม่มีผลชัดเจน ทำให้นักออกแบบท่าเต้นไทยมีความเสี่ยงสูงในการถูกละเมิดสิทธิ และไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายในกรณีที่ถูกนำท่าเต้นไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต

3.5 การมีส่วนร่วมของภาครัฐและองค์กรสนับสนุน ประเทศตะวันตกส่วนใหญ่มีองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของนักเต้นและศิลปิน เช่น Equity UK ในสหราชอาณาจักร และ Australian Dance Theatre ในประเทศออสเตรเลีย ซึ่งช่วยกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมและเจรจาข้อตกลงกับนายจ้าง ประเทศไทยยังขาดองค์กรที่ทำหน้าที่ดังกล่าว ทำให้นักเต้นไม่มีตัวแทนในการเรียกร้องสิทธิหรือผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่คุ้มครองอาชีพของพวกเขา

จากการศึกษาระบบกฎหมายในต่างประเทศ ประเทศไทยสามารถนำแนวทางเหล่านี้มาปรับใช้เพื่อพัฒนาการคุ้มครองสิทธิของนักเต้น อาทิ

1. กำหนดมาตรฐานค่าจ้างและสวัสดิการแรงงาน ออกกฎหมายที่กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำและสวัสดิการสำหรับนักเต้นมืออาชีพ โดยอ้างอิงจากระบบในสหรัฐฯ และออสเตรเลีย
2. พัฒนาระบบสนับสนุนสำหรับนักเต้นอิสระ สร้างโครงการคล้าย *Intermittent du Spectacle* เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่นักเต้นที่ไม่มีรายได้ประจำ
3. ส่งเสริมการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีโครงการฝึกอบรมที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐเพื่อช่วยให้นักเต้นสามารถพัฒนาทักษะและปรับตัวให้เข้ากับอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนแปลง
4. ปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ให้ครอบคลุมการเต้น เพิ่มการคุ้มครองท่าเต้นภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์ของไทย เพื่อให้นักออกแบบท่าเต้นสามารถปกป้องผลงานของตนได้
5. จัดตั้งองค์กรตัวแทนนักเต้น จัดตั้งสหภาพนักเต้นหรือสมาคมวิชาชีพที่สามารถทำหน้าที่เจรจาและผลักดันนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการเต้นในประเทศไทย

ตารางที่ 1 การจัดข้อเสนอเชิงกฎหมายเปรียบเทียบ (Comparative Law-Based Reform)

ข้อเสนอ	อ้างอิงระบบต่างประเทศ	แนวทางที่เสนอสำหรับประเทศไทย
กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำเฉพาะวิชาชีพ	Australia – Live Performance Award	พ.ร.บ.แรงงานควรมี “ภาคผนวก” หรือประกาศค่าจ้างเฉพาะอาชีพ
การจัดตั้งองค์กรวิชาชีพ	UK – Equity UK	ออกกฎหมายจัดตั้ง “สมาคมนักเต้นไทย” ที่สามารถกำหนดแนวทางจ้างงานร่วม
การคุ้มครองศิลปินอิสระ	France – Intermittent du Spectacle	พัฒนาโครงการอุดหนุนชั่วคราวจากกระทรวงวัฒนธรรมหรือประกันสังคมเฉพาะกิจ
ลิขสิทธิ์ท่าเต้น	US – Copyright Act 1976	แก้ไขหรือออกประกาศ พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ ให้ครอบคลุมท่าเต้นแบบมีการบันทึก

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่มีระบบคุ้มครองนักเดินที่ชัดเจน ประเทศไทยยังขาดโครงสร้างทางกฎหมายและระบบสนับสนุนที่เพียงพอ นักเดินไทยยังคงเผชิญกับความไม่แน่นอนด้านรายได้ การขาดสวัสดิการ และการขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง หากประเทศไทยสามารถปรับปรุงระบบกฎหมายและนโยบายเพื่อสนับสนุนนักเดินมืออาชีพ จะช่วยให้วงการการเดินเติบโตขึ้นอย่างยั่งยืน และสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติได้ในอนาคต

อภิปรายผล

จากการศึกษาระบบกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพการเดินในประเทศต่าง ๆ พบว่าแต่ละแนวทางมีข้อดีและข้อเสียที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการนำมาตรการทางกฎหมายมาใช้ในประเทศไทย ดังนี้

1. กรอบกฎหมายสำหรับนักเดิน จากการศึกษาพบว่า การกำหนดกฎหมายเฉพาะสำหรับนักเดินสามารถเป็นประโยชน์ในการกำหนดค่าตอบแทนขั้นต่ำ สวัสดิการ และสถานะทางวิชาชีพที่ชัดเจน ซึ่งสามารถสร้างความมั่นคงทางอาชีพ ลดการเอารัดเอาเปรียบ และเพิ่มการยอมรับในอุตสาหกรรมได้ อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายเฉพาะทางอาจเผชิญกับอุปสรรคในประเทศไทย เนื่องจากโครงสร้างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับศิลปะการแสดงยังไม่ชัดเจนและอาจต้องใช้เวลาในการปรับตัว

2. การพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการฝึกอบรม การนำหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้รับการรับรองในระดับสากลมาใช้ จะช่วยยกระดับคุณภาพนักเดินในประเทศไทยให้สามารถแข่งขันในระดับสากลได้ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาและบำรุงรักษาหลักสูตรตามมาตรฐานสากลนั้นต้องการทรัพยากรทางการศึกษาและงบประมาณจำนวนมาก ซึ่งอาจเป็นภาระสำหรับสถาบันการศึกษาและรัฐบาล

3. การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การออกกฎหมายคุ้มครองลิขสิทธิ์ทำเดินจะช่วยให้ศิลปินและนักออกแบบทำเดินได้รับการคุ้มครองสิทธิทางกฎหมายและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่การบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ทำเดินในประเทศไทยยังเป็นเรื่องท้าทาย โดยเฉพาะในการพิสูจน์ความเป็นเจ้าของและการลงทะเบียนที่มีประสิทธิภาพ

4. ความร่วมมือระหว่างประเทศ การเข้าร่วมเครือข่ายและองค์กรนานาชาติ จะเปิดโอกาสให้นักเดินไทยได้แสดงความสามารถในเวทีระดับสากลและได้มาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับทั่วโลก

การกำกับดูแลทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพด้านการเดินเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ประเทศที่มีโครงสร้างกฎหมายและมาตรฐานที่ชัดเจน เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศฝรั่งเศส สามารถสร้างอุตสาหกรรมการเดินที่เข้มแข็งและมั่นคง ในขณะที่ประเทศไทยซึ่งไม่ได้วางหลักการในการสนับสนุนส่งเสริมทางกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพต่อนักเดินจึงยังต้องเผชิญกับความท้าทายในหลายด้าน อย่างไรก็ตาม การริเริ่มพิจารณาถึงแนวทางการนำมาตรการทางกฎหมายมาใช้ในประเทศไทยจะมีข้อดี เช่น การเพิ่มสถานะของนักเดิน การคุ้มครองสิทธิแรงงาน และการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพสู่การปรับตัวเพื่อพัฒนาการนำซอฟต์แวร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทศกาล (festival) สู่การสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีนักเดินเป็นองค์ประกอบสำคัญให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี เมื่อมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องเผชิญกับความท้าทายที่ต้องแก้ไข เช่น ความซับซ้อนของกฎหมายการบังคับใช้ และการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นประเทศไทยควรเริ่มต้นจากการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและส่งเสริมให้นักเดินได้รับการฝึกอบรมที่มีคุณภาพพร้อมกับสร้างกลไกสนับสนุนด้านกฎหมายไปพร้อมกัน การดำเนินการนี้จะสนับสนุนให้การเผยแพร่วัฒนธรรมไทยผ่านการเดินที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน การสร้างแบรนด์ประเทศไทยผ่านเวทีการแข่งขันระดับโลกจะนำมาสู่การสร้างการรับรู้และส่งเสริมภาพลักษณ์ให้แก่ประเทศ อีกทั้งสามารถพัฒนาการเดินให้เป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์อันจะช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาระบบกฎหมายและมาตรฐานวิชาชีพด้านการเต้นในระดับสากล พบว่ามีแนวทางสำคัญที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทยเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและความก้าวหน้าของวิชาชีพนักเต้น ข้อเสนอแนะหลักมีดังนี้

1. การกำหนดกฎหมายเฉพาะสำหรับนักเต้น ประเทศไทยควรมีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดมาตรฐานค่าตอบแทนและสวัสดิการของนักเต้น เช่นเดียวกับ *The Live Performance Award* ในประเทศออสเตรเลีย หรือระบบแรงงานภายใต้ *Equity UK* ในประเทศอังกฤษ กฎหมายนี้ควรครอบคลุมถึงค่าจ้างขั้นต่ำ การคุ้มครองเวลาทำงาน ชั่วโมงการฝึกซ้อม และสิทธิประโยชน์ด้านสุขภาพและความปลอดภัย การกำหนดเงื่อนไขการจ้างงานที่เป็นธรรมเพื่อป้องกันการเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง และสร้างความมั่นคงทางอาชีพให้กับนักเต้น

2. การพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการฝึกอบรม ควรมีการพัฒนาและรับรองหลักสูตรการเรียนการสอนด้านการเต้นให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยอ้างอิงจากระบบของ *Royal Academy of Dance (RAD)* และ *Australian Teachers of Dancing (ATOD)* ส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาทางศิลปะการแสดงได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรวิชาชีพด้านการเต้น เช่น *World Dance Council (WDC)* สนับสนุนให้มีโครงการพัฒนาครูสอนเต้นที่มีคุณภาพ และให้การรับรองจากองค์กรนานาชาติ เพื่อยกระดับคุณภาพการฝึกอบรม

3. การปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา ควรมีกฎหมายเฉพาะที่คุ้มครองทำนองและผลงานสร้างสรรค์ของนักออกแบบท่าเต้น คล้ายกับ *The Copyright Act* ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งให้การรับรองลิขสิทธิ์กับท่าเต้นที่ได้รับการบันทึกอย่างเป็นทางการ พัฒนากลไกการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์เพื่อป้องกันการละเมิดและการนำท่าเต้นไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ส่งเสริมให้มีการจดทะเบียนลิขสิทธิ์สำหรับท่าเต้นที่เป็นเอกลักษณ์และสร้างสรรค์ เพื่อให้ นักออกแบบท่าเต้นได้รับผลประโยชน์ที่เป็นธรรมจากผลงานของตน

4. การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ สนับสนุนให้ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรด้านการเต้นระดับนานาชาติ เช่น *World Dance Council (WDC)* และ *International Association for Dance Medicine & Science (IADMS)* ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และเทคนิคการเต้นผ่านโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและความร่วมมือระหว่างประเทศ ผลักดันให้นักเต้นไทยมีโอกาเข้าร่วมเวทีแข่งขันและเทศกาลการเต้นระดับนานาชาติ เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ของประเทศไทยในอุตสาหกรรมศิลปะการแสดง

จากการศึกษาดังกล่าวข้าพเจ้าเล็งเห็นว่าการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเหล่านี้จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนางานการเต้นให้มีมาตรฐานสากลและสร้างความมั่นคงในอาชีพนักเต้น อันจะนำไปสู่การยกระดับศิลปะการแสดงของไทยให้เป็นที่ยอมรับในเวทีโลกอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ดิฐพงศ์ ประเสริฐไพฑูรย์. (2558). *การสื่อสารกับการประกอบสร้างอัตลักษณ์กลุ่มวัฒนธรรมย่อยของนักเต้น Cover Dance*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. คลังสารสนเทศดิจิทัล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:91346
- พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. (2541). *การใช้แรงงานทั่วไป*. กองคุ้มครองแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน.
<https://www.labour.go.th/attachments/article/71837/PR-131267-UPDATE.pdf>
- ภัทรชา แก้วพลอย. (2559). หลักสูตรการเรียนการสอนบัลเล่ต์ในค่านิยมปัจจุบันของสังคมไทย. *วารสารดนตรีและการแสดง*, 2(1), 114-125.

สถาบันนิติธรรมาลัย. (ม.ป.ป.). พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 หมวด 2 สิทธิของนักแสดง (มาตรา 44-53).

สถาบันนิติธรรมาลัย. <https://www.drthawip.com/intellectualproperty/015>

AFDAS. (2024). Connaitre les dispositifs et les modalités d'accès à la formation.

<https://www.afdas.com/particulier/connaitre-les-dispositifs-et-les-modalites-dacces-a-la-formation.html>

Ausdance Vic. (2024). *What's Going On With The Modern Award?*.

<https://ausdancevic.org.au/whats-going-on-with-the-modern-award/>

Australian Government Department of Health. (2025). *The Australian health system*.

<https://www.health.gov.au/about-us/the-australian-health-system>

Australian Taxation Office. (2024). *Departing Australia superannuation payment*.

<https://www.ato.gov.au/individuals-and-families/super-for-individuals-and-families/super/temporary-residents-and-superannuation/departing-australia-superannuation-payment-dasp>

Centre national de la danse. (2017). *BEING A DANCER IN FRANCE*.

<https://www.cnd.fr/fr/file/file/250/inline/beingadancerinfranceGB.pdf>

People Dancing. (2025). *Information about rates of pay*.

<https://www.communitydance.org.uk/information-and-resources/information-about-rates-of-pay-2>

Elkin, L. (2019). Legal battles in dance copyright: The case of Fortnite. *Journal of Arts Law*, 15(2), 34-49.

Equity UK. (2025). *About Us*. <https://www.equity.org.uk/about-us>

Equity UK. (2025). *Professionally Made Professionally Paid*.

<https://www.equity.org.uk/advice-and-support/know-your-rights/professionally-made-professionally-paid>

Equity UK. (2025). *Rights at work*.

<https://www.equity.org.uk/advice-and-support/dignity-at-work/equity4women-toolkit/rights-at-work>

Fair Work Commission. (2021). *Determination Fair Work Act 2009*.

<https://www.fwc.gov.au/documents/awardsandorders/html/pr726038.htm>

Fair Work OMBUDSMAN. (2010). *Live Performance Award 2020*.

https://library.fairwork.gov.au/award/?krm=MA000081#_Toc201303354

Foster, S. (2011). *Choreographing empathy: Kinesthesia in performance*. Routledge.

Ministère de la Culture. (2024). *Emploi-Apprentissage*.

<https://www.culture.gouv.fr/fr/nous-connaitre/emploi-et-formation/emploi-apprentissage>

Pôle emploi. (2022). *Mes droits aux allocation et aides*.

<https://www.francetravail.fr/candidat/mes-droits-aux-aides-et-allocation.html>

Pôle emploi. (2022). *En formation*. <https://www.francetravail.fr/candidat/en-formation.html>

Safe Work Australia. (2011). *Model WHS laws*.

<https://www.safeworkaustralia.gov.au/law-and-regulation/model-whs-laws>

U.S. Copyright Office. (2020). *Copyright protection for choreographic works*.

<https://www.copyright.gov/circs/circ52.pdf>

U.S. Department of Labor. (2022). *Fair Labor Standards Act (FLSA)*.

<https://www.dol.gov/agencies/whd/flsa>

U.S. Department of Labor. (2024). *Wages and the Fair Labor Standards Act*.

<https://www.dol.gov/agencies/whd/flsa>